

บทที่ 10

การเข้ามาของชาวตะวันตก

ชาวต่างชาติสามารถเดินทางมาถึงอินเดียได้สองเส้นทางคือ เส้นทางทางบก และทางทะเล สำหรับเส้นทางทางบกนั้นเป็นเส้นทางที่รู้จักกันมานานแล้ว นั่นคือ พรมแดนตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งเมื่อพวกมุสลิมไม่ว่าจะเป็นพวกฆาซฟี พวกกอรี หรือชาวมาร์ฮ่าน หรือกาบูล ก็ล้วนแต่บุกกรุกอินเดียโดยใช้เส้นทางดังกล่าวนี้ทั้งสิ้น ฉะนั้นจักรวรรดิโมกุลซึ่งให้ความสำคัญแก่จุดยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้มาก เพื่อป้องกันการรุกรานทางด้านนี้ โดยที่ไม่คำนึงถึงเส้นทางอีกแห่งคือ เส้นทางทางทะเล ฉะนั้น กองทัพเรือ และกิจการทหารเรือจึงได้ถูกละเลย ไม่สร้างกองทัพเรือที่เข้มแข็งไว้ ในบรรดาเจ้าผู้ครองแคว้นต่าง ๆ มีเจ้าผู้ครองแคว้นมารารธาเท่านั้นที่มองเห็นความสำคัญในเรือนี้ และเส้นทางนี้เองจึงกลายเป็นจุดอ่อนของจักรวรรดิที่ทำให้ชาวยุโรปเดินทางเข้ามาได้และได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ของอนุทวีปแห่งนี้

10.1 จุดมุ่งหมายของการแสวงหาดินแดนทางตะวันออก

ชาวยุโรปสนใจอินเดียตั้งแต่ยุคกลางแล้ว เหตุผลที่ชาวยุโรปสนใจอินเดียนั้นสืบเนื่องมาจากอินเดียมีความอุดมสมบูรณ์ และมีทรัพยากรอันเป็นที่ต้องการของชาวยุโรป เช่น เครื่องเทศ แพรพรรณ และผลิตผลทางตะวันออกประเภทอื่น ๆ เดิมอินเดียกับยุโรปมีการติดต่อการค้ากันโดยตรง แต่เมื่อกรุงโรมเสื่อมและพวกอาหรับ มุสลิมรื้อองอำนาจ ทำให้การติดต่อกันโดยตรงต้องหยุดชะงักไป การค้าเปลี่ยนรูปกลายเป็นการค้าแบบผ่านคนกลาง การค้าเครื่องเทศในสมัยนั้นยังไม่ใช่เป็นการค้าของฟุ่มเฟือย เพราะเครื่องเทศที่ยุโรปต้องการนั้น จำเป็นจะเอาไปรักษาเนื้อ เก็บเนื้อไว้ตลอดฤดูหนาว ผ่าเนื้อในตอนที่ปลายฤดูใบไม้ร่วง และเพื่อช่วยมิให้เนื้อมีกลิ่นเหม็น สำหรับเหล้าก็ใช้ผสมกับเครื่องเทศไว้ แต่การค้าเครื่องเทศในตอนที่ปลายสมัยกลางประสบปัญหายุ่งยากจากการถูกคาม 2 ประการ ประการแรกคือ การถูกคามของพวกมองโกลและตุรกีซึ่งทำการบุกกรุกเส้นทางการค้าทางบก และขู่จะปิดเส้นทางการค้าทางทะเลโดย

ตลอดไปถึงฮีบต์ ประการที่สอง คือ การผูกขาดการค้า เครื่องเทศร่วมกันของพ่อค้าชาวเวนิช และพ่อค้าชาวฮีบต์ อันเนื่องมาจากการทำลายล้างสงครามครูเสดขับไล่มุสลิมและการต่อต้านการผูกขาด การค้าดังกล่าว ทำให้เป็นแรงบันดาลใจให้โคลัมบัสไปยังอเมริกาใน ค.ศ.1492 และ วัลโกตา กามาไปยังกาลิตุต ใน ค.ศ.1498¹

10.2 โปรตุเกส

นับตั้งแต่มาถึงอินเดีย โปรตุเกส เริ่มสร้างจักรวรรดิของตนในอินเดีย เมื่อวัลโกตา กามา มาถึง เขาได้บอกกับชาวอินเดียพวกแรกที่เขาพบว่า เขามาที่นี่เพื่อค้นหา "ชาวคริสต์เตียนและเครื่องเทศ" สักใรับชาวคริสต์เตียนนั้น ในใจของวัลโกตา กามา ก็คือบุคคลในนิยายที่รอดชีวิตจากการปิดวงล้อมของมุสลิม และบุคคลเหล่านี้จะเป็นคนช่วยเหลือเขาในการทำสงครามครูเสด ในความเป็นจริงบุคคลเหล่านั้น คงจะได้แก่พวกกออิลลิเดีย (Abyssinians) ซึ่งวัลโกตา กามา ไม่ได้พบแต่แล้วเขาก็พบชาวคริสต์เตียนในมาลาบาร์ (Malabar) จริง ๆ ชาวคริสต์เตียนเหล่านั้นเป็นทายาทของคริสต์เตียนพวกที่มาตั้งถิ่นฐานในมาลาบาร์เมื่อ ค.ศ.ที่ 4

ชาวโปรตุเกสเมื่อมาถึงมาลาบาร์ไม่นานนักก็พบว่า มาลาบาร์มีที่ตั้งที่เหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางการส่งสินค้า เครื่องเทศจากหมู่เกาะอินเดียตะวันออกไปจำหน่าย และชาวโปรตุเกสยังค้นพบอีกว่า การค้ากับฮีบต์และกับยุโรปนั้นในเวลานั้น ตกอยู่ในกำมือของพ่อค้าอาหรับ ฉะนั้น โปรตุเกสจึงหันมาดำเนินการทางด้านยุทธศาสตร์ กล่าวคือ จุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๆ ได้รับการคุ้มครอง และตั้งมั่นขึ้นเพื่อควบคุมหมู่เกาะอินเดียตะวันออกและทะเลอาหรับ วัตถุประสงค์ที่ต้องควบคุมหมู่เกาะอินเดียตะวันออกนั้นก็เพื่อควบคุมการค้า เครื่องเทศจากแหล่งของมันคือ ตั้งแต่เข้าไปจนถึงหมู่เกาะโมลุกกะส่วนทะเลอาหรับนั้นก็เพื่อจะตัดเส้นทางการค้าเครื่องเทศที่อาหรับเป็นผู้ผูกขาด จากอินเดียตอนใต้ไปยังฮีบต์และอ่าวเปอร์เซีย ด้วยวิธีดังกล่าว การค้าเครื่องเทศของยุโรปจึงต้องอาศัยเรือสินค้าโปรตุเกสและภาษีผ่านด่าน (toll) โดยใช้ระบบใบอนุญาตก็ลำมาารถเรียกเก็บได้จากการค้าทางทะเลทุกแบบในมหาสมุทรอินเดีย

มหาสมุทรอินเดีย โปรตุเกสประสบความสำเร็จอย่างงดงาม ทั้งนี้เพราะเรือโปรตุเกสมีพลังอำนาจมากกว่า มีปืนที่ลำหนักกว่า เรือของทุกประเทศในสมัยนั้นและนอกจากนั้นกับต้นเรือตลอดจนกลาสีเรือล้วนแล้ว มีความแข็งแกร่งทรหดอดทนทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมี วิศวกรของ วัลฟองโซ เดอ อัลบูเกอร์ก (Alfonse de Albuquerque) เป็นปัจจัยอยู่ด้วย ด้วยความสามารถของท่านผู้นี้ จึงเข้ายึดเมืองกัว ซึ่งอยู่บนชายฝั่งตะวันตกของอินเดียไว้ได้ จากสุลต่านแห่ง บิจาปูร์ (Sultan of Bijapur) เมื่อ ค.ศ.1510 และได้ตั้งกัวเป็นเมืองหลวงของจักรวรรดิโปรตุเกสในตะวันออก รุดยูทรคำลัตรีที่สำคัญอื่น ๆ นอกจากกัวก็ได้แก่โซโคตรา (Socotra) ชายฝั่งทะเลแดง ออร์มุซ (Ormuz) ในอ่าวเปอร์เซีย ดิเออ (Diu) ในคุชราท มะละกา เป็นเมืองท่าสำหรับตะวันออกไกลและสำหรับการค้าเครื่องเทศในหมู่เกาะอินเดียตะวันออก และมาเก๊าในจีน หน้าที่ของ เมืองกัวก็ต้องควบคุมมาลาบาร์และหน้าที่เมืองอีก 3 แห่งก็คือการควบคุมเส้นทางการไปแสวงบุญยัง เมกกะ และเส้นทางการค้าขายทั่วไปยังฮิอบต์ อีรักและเปอร์เซีย ส่วนหน้าที่ของมะละกาก็คือการควบคุมเครื่องเทศจากหมู่เกาะอินเดียตะวันออก

การควบคุมรุดยูทรคำลัตรีต่าง ๆ ได้ผลดี และประสบความสำเร็จอย่างงดงามเป็นเวลานานประมาณ 1 ศตวรรษ และต้องเสื่อมลง ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์ในยุโรป

โปรตุเกสสูญเสียอำนาจในการค้ากับอินเดียในคริสต์ศตวรรษที่ 18 มีชาวโปรตุเกสหลายคนที่เปลี่ยนอาชีพเป็นโจรและโจรสลัด แม้ว่าบางคนยึดอาชีพที่มีเกียรติ มีปัจจัยหลายประการที่เป็นเหตุให้อำนาจของโปรตุเกสเสื่อมลง²

1. ชาวโปรตุเกสไม่มีการผ่อนปรนในเรื่องคำล้นา จึงทำให้ชาวอินเดียเกลียดชังและขุ่นเคือง ซึ่งความชังเคืองที่มีต่อชาวโปรตุเกสรุนแรงมากจนไม่อาจจะเอาชนะได้
2. การที่พ่อค้าโปรตุเกสทำการสักรอบการค้า ยังทำให้พบกับความเสื่อมยิ่งขึ้น
3. การค้นพบราฮิลทำให้โปรตุเกสหันเหความสนใจที่จะไปแสวงหาอาณาจักรในตะวันตก

4. โปรตุเกสพ่ายแพ้ในการแข่งขันทางการค้ากับยุโรปชาติอื่นที่กำลังตื่นตัว

ถึงกระนั้นก็ตาม การเข้ามาของโปรตุเกสก็ได้มีผลกระทบต่ออินเดีย อันที่จริงโปรตุเกสไม่ได้เข้าครองอินเดีย แต่โปรตุเกสได้เข้าไปกระทบกับความเป็นไปของอินเดีย และก็สามารถปฏิบัติขนบธรรมเนียมประเพณีไปพร้อมกับกิจการของอินเดีย ทางด้านการเมือง การที่โปรตุเกสควบคุมทะเลนั้น ทำให้โหมกและผู้ปกครองชาวมุสลิมก่อนหน้านั้นไม่พอใจ ทั้งนี้เพราะ โปรตุเกสได้เก็บเอาภาษีการค้าผ่านด่านจากท่าเรือสุรัต และจากเรือที่พาผู้โดยสารไปจากรีกแฉ่งงูญ การที่โปรตุเกสต้องยึดและรักษาจุดสำคัญทางยุทธศาสตร์ ทำให้โปรตุเกสต้องใช้การปฏิบัติการที่โหดร้ายและใช้วิธีทุจริต ในเรื่องเกี่ยวกับค่าสำเนา ชาวโปรตุเกสเป็นผู้มีลักษณะไม่ผ่อนปรน จึงไม่อนุญาตให้สร้างโบสถ์อินเดียขึ้นในกัว ในขณะที่เดียวกันโปรตุเกสก็ได้ตั้งศาลค่าสำเนาขึ้นใน ค.ศ.1560 ทางด้านสังคม ฮัลบูเกอร์ก็มีความนโยบายให้ชาวโปรตุเกสแต่งงานกับชาวพื้นเมือง ทำให้เกิดผลที่สำคัญ จุดประสงค์ของเขาก็เพื่อสร้างประชากรที่มีสายเลือดเป็นโปรตุเกส และให้เกิดความขัดแย้งที่มั่งคั่งในวัฒนธรรมแคโรลิกของโปรตุเกส ซึ่งก็จะเป็นประชากรที่มีสายเลือด และวัฒนธรรมแบบโปรตุเกสในอาณานิคมของโปรตุเกส และจะเป็นกำลังสำคัญในเรื่องกองทัพอีกด้วย ชาวอินเดียเชื้อสายโปรตุเกส เรียกว่า Luso-Indians และปัจจุบันเรียกว่า ชาวกัว หรือกวน (goans) พวกนี้มีสายเลือดอินเดียเป็นส่วนใหญ่ นับถือศาสนาโรมันแคโรลิก และมีบางส่วนที่มีลักษณะคล้ายกับตะวันตก ชาวอินเดียเชื้อสายโปรตุเกสดังกล่าวประกอบอาชีพเป็นพ่อค้าในประเทศอินเดีย แต่ประสบความสำเร็จในการค้าด้อยกว่าพวกปาร์ซี (Parsis) นับตั้งแต่นั้นมา ชาวกวนได้ก่อตั้งชุมชนของตนเอง และมีอาชีพเป็นโจรสลัด ยกตัวอย่างเช่นที่ฮอกส์ ก็ถูกพระเจ้าฮันห์ เจฮาน ปราบปรามใน ค.ศ.1632

มรดกของโปรตุเกสและของยุโรปศตวรรษที่ 16 ที่มอบไว้ให้กับอินเดียเห็นก็ได้แก่ พวกกวน ชุมชนแคโรลิกในอินเดีย ซึ่งขณะมีขีปนาวุธนำโดยนักบุญฟรานซิส ซาเวีย (St. Francis Xavier) ภาษามลัม ซึ่งยังคงใช้กันตามเมืองท่าต่าง ๆ และกลิ่นไอของการขาดความผ่อนปรน

หลังจากนั้นอิทธิพลของชาวยุโรปชาติแรกก็เสื่อมลง³

ใน ค.ศ. 1600 บริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออกได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ผูกขาดการค้าใน
น่านน้ำตะวันออก สำหรับบริษัทอินเดียตะวันออกของเนเธอร์แลนด์ ก็ได้ร่วมมือกันทำการค้ากับตะวันออกโดยได้รับอนุญาตจาก Dutch States General ในวันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 1602 ซึ่ง
ตามกฎหมายนั้นยังมอบอำนาจให้สหบริษัทมีอำนาจในการประกาศสงคราม ทำสนธิสัญญา แล่งหา
ดินแดนและสร้างป้อมปราการได้ด้วย นั้นหมายถึง เครู้งมือในการทำสงครามและการพิชิต
เตนมาร์คมาอินเดียใน ค.ศ. 1616 ส่วนบริษัทฝรั่งเศสเคลีอินเดียตะวันออก ซึ่งอุปถัมภ์โดยรัฐบุรุษ
มีชื่อเสียงของฝรั่งเศสคือ กอลแบร์ท (Cobert) และบริษัทต่อมาได้รับความอุปถัมภ์จากรัฐใน
ค.ศ. 1664 ก็มีวัตถุประสงค์ที่จะมีบทบาทสำคัญในตะวันออก บริษัทออสเตินด์ (Ostend Company)
เป็นของพ่อค้าแห่งเมืองแฟลนเดอร์ (Flanders) และได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการใน ค.ศ.
1722 กลับมีบทบาทเพียงเล็กน้อยในอินเดีย บริษัทสวีเดนอินเดียตะวันออก (Swedish East
India Company) ซึ่งตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1731 แต่การค้าของบริษัทส่วนใหญ่มุ่งอยู่ที่จีน การที่มี
บริษัทของหลายชาติมาทำการค้าในอินเดีย จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องมีการแข่งขันทาง
การค้าเกิดขึ้น แต่การแข่งขันทางการค้าได้ทวีความรุนแรงขึ้น เมื่อแต่ละบริษัทได้มีนโยบายแล่ง
หาดินแดน ในระหว่างครึ่งแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 17 ได้มีการแข่งขันในรูปล้ามเหยียดเกิดขึ้น
คือระหว่างโปรตุเกสกับดัตช์ ระหว่างโปรตุเกสกับอังกฤษ และระหว่างดัตช์กับอังกฤษ ภายหลัง
จุดบรรจบทางดัตช์ที่มีต่ออังกฤษก็เสื่อมคลายลง เพราะดัตช์พ่ายแพ้อังกฤษในสงครามที่ Bedara ใน
ค.ศ. 1759 แต่ความบาดหมางระหว่าง อังกฤษและฝรั่งเศสก็ได้เริ่มขึ้นในขณะนั้นยังคงดำเนินอยู่
ตลอดคริสต์ศตวรรษที่ 18⁴

10.3 ฮาวดัช

ด้วยความปรารถนาที่จะไปยังแหล่ง เครื่องเทศของเอเชียตะวันตกเฉียงใต้โดยตรง จึงเป็นเหตุให้ดัชี่ส่งคณะเดินทางหลายครั้งมายังดินแดนแถบนี้นับตั้งแต่ ค.ศ.1596 เป็นต้นมา และได้มาตั้งบริษัทดัชี่อินเดียตะวันออก (Dutch East India Company) ใน ค.ศ.1602

ใน ค.ศ.1605 ดัชี่ได้เข้ายึดเอ็มบอยนียา (Amboyna) จากโปรตุเกสและค่อย ๆ สร้างเขตอิทธิพลโดยอาศัยโปรตุเกสขึ้นในหมู่เกาะเครื่องเทศ ดัชี่เข้าพิชิตจาร์กาตา และสร้างปัตตาเวียขึ้นใน ค.ศ.1619 ใช้เรือรบปิดเมืองท่ากัวใน ค.ศ.1639 ยึดมะละกาได้ใน ค.ศ.1641 และเข้ายึดครองดินแดนแห่งสุดท้ายในศรีลังกาของโปรตุเกสได้ใน ค.ศ.1658 ดัชี่ก็ได้เข้ามาในเกาะสุมาตรา ชวา และหมู่เกาะโมลุกกะ ทั้งนี้เพราะได้รับแรงดึงดูดจากการค้าพริกไทยและเครื่องเทศชนิดอื่นที่จะให้กำไรงาม ดังนั้น อาณาบริเวณที่เรียกว่า อารคีเปเลลาโก (Archipelago) ไม่เพียงแต่เป็นศูนย์กลางทางยุทธศาสตร์และการปกครองของดัชี่เท่านั้นยังเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจอีกด้วย

ผลกำไรจากการค้าทำให้ดัชี่ได้มาถึงอินเดีย ที่ซึ่งดัชี่ได้มาตั้งสถานีการค้าขึ้นที่กฤษราชท บนชายฝั่งโคโรมันเดล และในเบงกอล พินาร์ และโอริสสา และยังเข้าไปถึงตอนในของที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคาตอนล่างอีกด้วย แต่สถานีการค้าที่สำคัญของดัชี่ในอินเดียได้แก่ที่ มาสุลีแพทัม (Masulipatam) (1605) पुलิกัต (Pulicat (1610) สุรัต (Surāt) (1616) บิมลิปะตัม (Bimlipatam) (1641) คะริคัล (Karikal) (1645), ชินสุระ (Chinsura) (1653) คาลิมบาซาร์ (Cāssimbāzār), บะรานะกอร์ (Barānagore) ปัตนา (Patna), บะลาซอร์ (Balāsore) เนกาแพทัม (Negapatnam) (1658) และ โคชิน (Cochin) (1663) เนื่องจากดัชี่สามารถกำจัดโปรตุเกสได้สำเร็จ ดัชี่จึงสามารถผูกขาดการค้าเครื่องเทศกับตะวันออกได้ตลอดคริสต์ศตวรรษที่ 17 ดัชี่เองยังทำหน้าที่เป็นผู้

ขนส่งในการค้าระหว่างอินเดียกับตะวันออกไกลอีกด้วย ซึ่งช่วยให้ผูกการติดต่อของจักรวรรดิวิชัยนคร (Vijayanager Empire) แต่ครั้งก่อนให้รุ่งเรืองขึ้นอีกด้วย ที่ลุ่มน้ำใต้ครามเป็นส่วนวนมหาศาล และนำไปเข้าโรงงานที่อินเดียกลาง และแถบที่ราบลุ่มแม่น้ำยูนนา (Yumna valley) ส่วนที่เบงกอล, ทิหาร, อุซราท และฝั่งโคโรมันเตล ดัชก็ได้อินค้าประเภทไหมดิบ แพรพรรณ ดินประสิ่ว ย้าวจ้าว และฝิ่น (Gangetic opium) แล้วนำไปส่งเป็นสินค้าออก หลัง ค.ศ.1690 เมืองเนกาบัทม์ได้กลายเป็นเมืองสำคัญที่สุดของดัชบนฝั่งโคโรมันเตล แทนที่เมืองพูลิคัต (Pulicat) ไป

อำนาจและอิทธิพลของสเปนและโปรตุเกสยังคงมีอยู่คู่กันจาก ค.ศ.1580 ถึง ค.ศ.1640 อังกฤษสามารถเป็นมิตรกับสเปนได้ใน ค.ศ.1604 แต่อังกฤษกับโปรตุเกสยังคงแย่งขันทางการค้าในตะวันออกกันต่อไป เนื่องจากอังกฤษได้ผูกมิตรกับชาห์แห่งเปอร์เซีย จึงสามารถเข้ายึดออมูซ (Ormuz) ในอ่าวเปอร์เซียจากโปรตุเกสได้ใน ค.ศ.1622 ได้รับความอนุญาตให้ตั้งมั่นอยู่ในกอมบรูณ (Gombroon) และมีสิทธิได้รับค่าธรรมเนียมศุลกากร (custom dues) ได้ครึ่งหนึ่ง นับตั้งแต่นั้นโปรตุเกสก็ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง ส่นริสัญญาแมดริต ที่ทำขึ้นใน ค.ศ.1630 ทำให้การบาดหมางในทางการค้าระหว่างอังกฤษและโปรตุเกสในตะวันตกต้องสิ้นสุดลง และใน ค.ศ.1634 Method ผู้อำนวยการ (President) ของสถานีการค้าของอังกฤษที่ลุ่มน้ำ และอุปราชชาวโปรตุเกสแห่งกัวได้เซ็นสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการค้าต่อกันระหว่าง 2 ชาตินี้ในอินเดีย ความสัมพันธ์อันดีระหว่างอังกฤษและโปรตุเกสได้จางจางเจริญรุ่งเรืองใน ค.ศ.1640 อันเนื่องมาแต่โปรตุเกสเป็นเอกราชจากสเปนผู้ซึ่งเป็นศัตรูเก่าแก่ของอังกฤษ กล่าวคือ โปรตุเกสยอมรับสิทธิของอังกฤษที่จะทำการค้าในตะวันออก ตามสนธิสัญญาที่ทำในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1654 และอีกฉบับหนึ่งที่ทำใน ค.ศ.1661 ฝ่ายโปรตุเกสก็ได้รับความคุ้มครองจากพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 โดยได้รับเมืองบอมเบย์ เป็นของขวัญวันแต่งงานของพระนางแคเธอรีน แห่งบรากันซา (Braganza) คำสนธิสัญญาที่อังกฤษยินดีสับสนุนโปรตุเกสต่อต้านกับดัชในอินเดีย อันที่จริงแล้ว อังกฤษไม่ต้องเผชิญกับการ

แข่งขันทางการค้าที่เข้มข้นกับโปรตุเกส ในอินเดียอีกต่อไปแล้ว เพราะโปรตุเกสพบกับความสำเร็จไม่ล่ามารถจะยึดนโยบายที่แข็งกร้าวได้อีกต่อไป แม้พ่อค้าชาวโปรตุเกสจะถูกขจัดขวางจากพ่อค้าอังกฤษน้อย ๆ ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ก็ตาม

แต่การแข่งขันระหว่างอังกฤษกับดัตช์ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 17 กลับเข้มข้นยิ่งกว่าโปรตุเกสเสียอีก นโยบายของดัตช์ในวันออกถูกครอบงำโดยแรงกระตุ้น 2 ประการคือ

1. ต้องการแก้แค้นลิเบินซึ่ง เป็นชาติแคโรลิก ซึ่งเป็นศัตรูแห่งอิสราเอล และศัตรูของโปรตุเกส ผู้เป็นพันธมิตรของดัตช์
2. ต้องการยึดครองและตั้งอาณานิคมในหมู่เกาะอินเดียตะวันออก ด้วยมีเป้าหมายที่จะผูกขาดการค้าในภูมิภาคนั้น

เป้าหมายแรก ได้ผลจากความเสื่อมของอิทธิพลโปรตุเกส ซึ่งได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่เป้าหมายประการหลังนั้น ทำให้ดัตช์ต้องพบกับการแข่งขันที่เข้มข้นกับอังกฤษในยุโรปเช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษและฮอลแลนด์ก็มีบาดหมางกัน ซึ่งตรงกับสมัยของราชวงศ์ลิ้วตและครอมเวลล์สืบเนื่องมาจากการแข่งขันในทางการค้า และเนื่องมาจากการผูกมิตรกับฝรั่งเศสและนโยบายนิยมลิเบินของราชวงศ์ลิ้วต

อำนาจทางทะเลของดัตช์และการทำสัญญาสงบศึก 21 ปี ระหว่างลิเบินและฮอลันดาใน ค.ศ.1609 ซึ่งทำให้ดัตช์คลายกังวลจากภัยสงครามในยุโรปและความตึงเครียดของเขม้งวดในหมู่เกาะเครื่องเทศ สิ่งนี้ไดักระตุ้นให้ดัตช์เข้ายึดขวางการค้าของอังกฤษในหมู่เกาะอินเดียตะวันออกรุนแรงกว่าเดิม ในระหว่างนี้ การดำเนินงานของดัตช์ จำกัดขอบเขตส่วนใหญ่ในชวาและที่อาร์คิเปลาโก อย่างไรก็ตาม ดัตช์ได้ตั้งมั่นอยู่บนฝั่งโคโรมันเดล และสร้างป้อมค่ายป้องกันสถานีการค้าของตนที่ซูลักัต ใน ค.ศ.1610 เพื่อสกัดหาสินค้าประเภทฝ้ายซึ่งมีตลาดเรียบร้อยแล้วในอาร์คิเปลาโก การประชุมในลอนดอนและที่กรุงเฮก (ค.ศ.1611 และระหว่าง ค.ศ.1613-1615) ทำให้ดัตช์และอังกฤษ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และตกลงกันได้

ใน ค.ศ.1619 แต่อีก 2 ปีหลังจากนั้น ก็เกิดบาดหมางกันอีก และเกิดการฆ่าหมู่ชาวอังกฤษ 10 คน และฆ่าชาวฮอลันดา 9 คนที่เอมบอยเนีย ใน ค.ศ.1623 การกระทำดังกล่าวอย่างทารุณโหดร้าย สร้างความเกลียดชังต้งถึงที่สุดให้กับชาวอังกฤษ แม้ว่าดัชจะกำหนดขอบเขตของตนเองส่วนใหญ่ในหมู่เกาะมาลายู และอังกฤษก็กำหนดขอบเขตของตนในอินเดียแล้วก็ตาม ดัชก็ยังไม่เลิกที่จะเป็นคู่แข่งทางการค้ากับอังกฤษในอินเดียอีก ในระหว่างปี 1630-1658 เป็นระยะที่ดัชขยายอิทธิพลในบริเวณฝั่งโคโรมันเดล และได้ขยายอิทธิพลของตนออกไปในเขตอื่น ๆ ด้วย ทั้ง ๆ ที่สงครามพุทธิกยภัย และความตะกละของเจ้าหน้าที่ยังคงดำเนินต่อไปและคุกคามดัชอยู่ และยังมีเรื่องขัดแย้งกับมัวร์ อุมลา ด้วยเป็นบางครั้ง ในระหว่าง ค.ศ.1672-1674 ดัชมักจะเข้ายึดครองเส้นทางคมนาคมระหว่างสุรัตกับฝั่งของอังกฤษแห่งใหม่ในบอมเบย์อยู่บ่อย ๆ และเข้ายึดเรือสินค้าของอังกฤษ ได้สามลำในอ่าวเบงกอล ใน ค.ศ.1698 หัวหน้าดัชแห่งชินสุระ (Chinsura) ได้บันทึกกับเจ้าอาซิม ฮัส ช่าน (Azim-us-Shan) เมื่อเขาได้ไปเยือน Burdwālī ว่า บริษัทของเขาได้จ่ายภาษีอากร $\frac{1\%}{3}$ ของการค้า อังกฤษจ่ายเพียง 3000 รูปี ต่อปีเท่านั้น และขอรับรองให้ดัชได้รับอภิสิทธิ์แบบเดียวกับอังกฤษบ้าง การแข่งขันทางการค้าระหว่างอังกฤษและดัชยังคงดำเนินต่อไปจนถึง ค.ศ.1759

10.4 บริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออก⁶

ความสำเร็จในการแล่นเรือรอบโลกของแคโรก ใน ค.ศ.1580 และชัยชนะของอังกฤษเหนืออาร์มาดา (Armada) ของสเปน เป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนชาวอังกฤษปรารถนาที่จะดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ และกระตุ้นให้กับต้นเรือชาวอังกฤษบางคนหันมาสนใจการทะเลาะในน่านน้ำตะวันออกในระหว่าง ค.ศ.1591 และ 1593 James Lancaster ได้มาถึงแหลมโคมาริน (Comorin) และในปี ค.ศ.๑๕๙๖ กองเรือภายใต้การบังคับบัญชาของ Benjamin Wood ก็ได้แล่นเรือมุ่งไปทางตะวันออก และใน ค.ศ.๑๕๙๘ John Mildenhall พ่อค้านักผจญภัยแห่งลอนดอนได้เดินทางมาอินเดียโดยใช้เส้นทางทางบก และพำนักอยู่ในประเทศ

ตะวันออกเป็นเวลา ๗ ปี วันที่ ๓๑ ธันวาคม ค.ศ.๑๖๐๐ เป็นวันสำคัญที่เป็นก้าวที่นำความมั่งคั่งมาสู่การค้าของอังกฤษ กล่าวคือ ในวันนั้นเป็นวันที่บริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออกได้รับอนุญาตจากพระราชินีอลิซาเบธ ได้รับอำนาจผูกขาดการค้าทางตะวันออกเป็นเวลาถึง ๑๔ ปี ในขั้นต้นบริษัทได้ส่งขบวนเรือโดยแยกกันต่างหาก แต่ละกองเรือจะถูกส่งมาจากผู้ออกเงินทุนแต่ละกลุ่ม (Subscribers) ผู้ซึ่งคนเหล่านี้จะนำผลกำไรมาแบ่งปันกันเอง และกองเรือจะต้องเผชิญกับความยุ่งยากนานัปการ กล่าวคือ จะต้องทำการสำรวจและทำแผนที่ทะเลและชายฝั่งของอินเดีย จะต้องคิดปัญหาในระบบการค้าด้วยความยากลำบาก จะต้องทำการทดลองขายสินค้าพิเศษนำออกสู่ตลาด (ว่าจะได้ผลหรือไม่ประการใด) ต้องฝึกหัดและจัดระเบียบวินัยให้กับบรรดาลูกเรือที่จะมาทำการค้า จะต้องอดทนหรือผูกไมตรีกับความไม่เป็นมิตรของพวกแคธอลิกซึ่งเป็นศัตรูที่เก่าแก่ของอังกฤษและคู่แข่งโปรเตสแตนต์ของอังกฤษ ยิ่งกว่านั้นยังต้องสร้างฐานะให้มั่นคง แม้แต่ในประเทศอังกฤษเอง รัฐบาลได้เข้าช่วยในความมานะพยายามครั้งแรก ๆ ของอังกฤษในตะวันออกมองในมุมกว้าง บริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออก ถูกทอดทิ้งอย่างเฉยเมย แต่ในแง่ส่วนบุคคลแล้ว ภูมิความเข้มแข็ง นอกจากนี้พ่อค้าเหล่านั้นยังต้องเผชิญกับอคติที่เกิดขึ้นในสมัยกลางที่คัดค้านการนำเงินหรือทองแท่งออกนอกประเทศและเผชิญกับทฤษฎีที่ผิดหลักแห่งเหตุผลในการทำการค้ากับต่างประเทศ (fallacious theory)

การเดินทางครั้งแรกของบริษัทอังกฤษมุ่งตรงไปยังสุมาตรา ซาวา และเกาะโมลุกกะ ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าไปมีส่วนในการค้าเครื่องเทศใน ค.ศ.๑๖๐๔ เป็นปีที่อังกฤษได้เพียงพยายามสถาปนาสถานีการค้าของตนขึ้นในอินเดีย บริษัทได้ส่งกัปตันฮอว์กินส์ไปยังอินเดีย และท่านผู้นี้ได้ไปถึงราชสำนักของพระเจ้าจาห์นกีร์ใน ค.ศ.๑๖๐๔ ในขั้นแรกเขาได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากพระเจ้ากรรพริตโมกุลผู้ซึ่งได้แสดงเจตนาที่จะให้อังกฤษตั้งมั่นได้ที่เมืองสุรัตตามคำร้องจากของฮอว์กินส์ แต่เนื่องจากโปรตุเกสมีพฤติกกรรมที่เป็นศัตรู และประกอบกับการคัดค้านของพ่อค้าชาวสุรัต เป็นเหตุให้พระองค์ปฏิเสธคำร้องขอของกัปตันอังกฤษเสีย ฮอว์กินส์ก็ออกจากเมืองฮักราวใน ค.ศ.๑๖๑๑ และเมื่อไปสุรัตก็ไปพบกับเรืออังกฤษสามลำภายใต้บังคับบัญชาของ

Sir Henry Middleton Middleton ได้รับนโยบายที่จะแก้แค้นพ่อค้าชาวสุรัตโดยก่อวนการค้าทางทะเลแดงของพ่อค้าสุรัต ซึ่งสร้างความตระหนกตกใจให้กับพ่อค้าชาวสุรัต เป็นเหตุให้พ่อค้าสุรัตยื่นรับเรือสินค้าของอังกฤษสองลำภายใต้การบังคับบัญชาของซีปตัน Best ใน ค.ศ.1612 โปรตุเกสส่งกองกำลังออกไปแต่ต้องพ่ายแพ้กองทัพของ Best และในต้นปี 1613 พระเจ้าจาห์นกีร์ได้ออกกฤษฎีกาอนุญาตให้อังกฤษตั้งสถานีการค้าอย่างถาวรขึ้นที่สุรัต ภายหลังจากนั้นไม่นานบริษัทอังกฤษได้ส่งทูตที่มีความสามารถซึ่งเป็นตัวแทนของพระเจ้าเจมส์ที่ 1 กษัตริย์แห่งอังกฤษไปยังราชสำนักโมกุล โดยมีจุดประสงค์ที่จะทำสัญญาทางการค้ากับพระจักรพรรดิโมกุล ผู้ที่ได้เป็นทูตครั้งนี้คือ Sir Thomas Roe ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติที่กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเข้าใจเป็นอันดี (pregnant understanding) เป็นผู้มีความคิดเป็นนักปราชญ์ มีความขยันหมั่นเพียรและมีบุคลิกภาพที่สง่างาม Roe สามารถอยู่ในราชสำนักของพระเจ้าจาห์นกีร์ได้ตั้งแต่ปลาย ค.ศ.1615 จนถึงปลาย ค.ศ.1618 และแม้ว่าจะมีปัจจัยบางประการที่ไม่สามารถทำให้เขาทำสัญญาทางการค้ากับจักรพรรดิโมกุลให้แน่ชัดลงไป เขาก็ยังประสบความสำเร็จในการได้รับอภิสิทธิ์หลายประการให้กับบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริษัทได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานีการค้าได้ในบางแห่งในอาณาจักร ก่อนที่ Roe จะจากอินเดียไปในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1619 อังกฤษก็ได้ตั้งสถานีการค้าขึ้นที่สุรัต อัครา อาห์มาดาบาด (Ahmadābād) และบรอชห์ (Broach) สถานีการค้าทุกแห่งอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้บริหารและสภาของสถานีการค้าที่สุรัต ซึ่งผู้อำนวยการท่านนี้มีอำนาจควบคุมการค้าของบริษัทกับเมืองท่าของทะเลแดงและเปอร์เซีย สถานีการค้าของอังกฤษยังได้เริ่มต้นขึ้นที่บรอชห์และที่บาโรดา (Baroda) ด้วย มีวัตถุประสงค์ที่จะกว้านซื้อสินค้า (piece-goods) ซึ่งผลิตในท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนที่อัครา อังกฤษตั้งสถานีการค้าก็เพื่อขายผ้าสักหลาดแก่ข้าราชการในราชสำนักอังกฤษและเพื่อซื้อคราม ซึ่งครามที่มีคุณภาพที่สุด ผลิตที่บิยาน (Biyāna) พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 ผู้ซึ่งได้เมืองบอมเบย์จากโปรตุเกสในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสินเดิมของพระราชินีเมเลียของพระองค์ คือพระนางแคธอรินแห่งบรากันซา และพระองค์ได้โอนเมืองบอมเบย์ให้กับบริษัทใน ค.ศ.1668 โดยคิดค่าเช่าเป็นรายปีปีละ 10 ปอนด์ บอมเบย์ก็ค่อย ๆ รุ่งเรืองขึ้นเรื่อย ๆ และมีความสำคัญ

มากจนกระทั่งใน ค.ศ.1687 ได้เข้าแทนที่ลอร์ด โดยเป็นเมืองตั้งมั่นสำคัญที่สุดของอังกฤษบนชายฝั่งตะวันตก

ส่วนทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของอินเดีย อังกฤษก็ได้ตั้งสถานีการค้าขึ้นที่ มาดริสปีทัม ซึ่งเป็นเมืองท่าสำคัญของอาณาจักรโกลคonda ใน ค.ศ.1611 โดยมีจุดประสงค์ที่จะกว้านซื้อสินค้า สิ่งทอ ในท้องถิ่นซึ่งอังกฤษได้นำไปขายฝั่งเปอร์เซียและบันดัม แต่เนื่องจากอังกฤษต้องประสบกับความยุ่งยากจากฉวาทของดชและประสบกับการเรียกร้องที่ไม่หยุดหย่อนของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น อังกฤษจึงเปิดสถานีการค้าอีกแห่งหนึ่งที่อาร์มาทอน (Armagoon) ใน ค.ศ.1626 ซึ่งอยู่ห่างจากสถานีการค้าของดชที่พูลิิตไปทางเหนือเพียงสองสามไมล์ และที่อังกฤษก็ไม่ได้ได้รับความสะดวกหลายประการ จึงหันไปให้ความสนใจที่มาดริสปีทัมอีกครั้งหนึ่ง และ ณ ที่นี้เอง ลอร์ดแห่งโกลคondaได้ให้อภิสิทธิ์แก่อังกฤษ "Golden Firman" ใน ค.ศ. 1632 โดยอนุญาตให้ทำการค้าอย่างเสรีในท่าเรือของแคว้นโกลคonda โดยจ่ายภาษีอากรเป็นเงิน 500 พาคา ทู (pagodas) ต่อปี และยังได้รับบทบัญญัติซ้ำอีกครั้งใน ค.ศ.1634 แต่การได้รับอนุญาตดังกล่าวนี้ไม่ได้ช่วยปลดเปลื้องให้พ่อค้าอังกฤษรอดพ้นจากการรบกวนและข้อเรียกร้องของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้เลย และพ่อค้าอังกฤษก็พยายามมองหาสถานที่ที่จะอำนวยความสะดวกประโยชน์แห่งใหม่ต่อไป ใน ค.ศ.1639 Francis Day ได้รับอนุญาตให้เข้าเมืองมัทราสจากเจ้าเมืองฉนทริศ (Chandragiri) ซึ่งเป็นตัวแทนของอาณาจักรวิชนครที่เสื่อมโทรมไป และสร้างสถานีการค้าที่ป้อมค่ายซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเป็น Fort St.George หลังจากนั้นไม่นาน Fort St.George กลายเป็นสำนักงานใหญ่ของสถานีการค้าของอังกฤษแทนที่มาดริสปีทัมบนฝั่งโคโรมันเดล

ก้าวต่อไปในการขยายอิทธิพลของอังกฤษในก็คือการขยายออกไปยังตะวันตกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งสถานีการค้าขึ้นที่हरिपुर (Haripur) ในดินดอนลุ่มเหลี่ยมของแม่น้ำมหานที และที่ปะลาฮอร์ ใน ค.ศ.1633 ตั้งสถานีการค้าที่ฉุกฉากใต้การควบคุมของ Mr.Bridgeman ใน ค.ศ.1651 และอีก 2 แห่งเปิดขึ้นที่ปัตนะ และคัลคัตตา ลินคัตตา

ที่สำคัญของอังกฤษในเบงกอลในระยะนี้ได้แก่ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ดินประสิว และน้ำตาล แต่เนื่องจาก
ที่สถานีการค้าได้มีการลักลอบทำการค้าเป็นการส่วนตัวทำให้บริษัทไม่ค่อยได้ผลกำไรมากนัก ใน
ค.ศ. ๑๖๔๘ สถานีการค้าทั้งหมดในเบงกอล พินาร์ และโอริสสา และบนฝั่งโคโรมันเดล ก็ต้อง
เป็นรองต่อสถานีการค้าที่เรียกว่า Fort St. George

การค้าของบริษัทที่มีทราสและที่สุรัตในครั้งแรกของศตวรรษที่ ๑๗ ดูไม่ค่อยจ
รุ่งเรือง เพราะมีสาเหตุหลายประการ แต่พม่าถึงครึ่งหลังของศตวรรษ ก็ดีขึ้นทั้งนี้เพราะรัฐบาล
อังกฤษได้เปลี่ยนแปลงนโยบาย Cromwell ได้ออกใบอนุญาตให้ในปี ๑๖๔๗ ทำให้บริษัทมีโอกาส
ดีขึ้น หลังจากนั้นภายหลังสมัยของ Restoration ใน ค.ศ. ๑๖๖๐ อีก ๓๐ ปี ก็เป็นสมัยของการ
ขยายดินแดนและความมั่งคั่ง ทั้งพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๒ และเจมส์ที่ ๒ ต่างก็ยึดมั่นในอภิสิทธิ์ของ
บริษัทและขยายอำนาจของบริษัท ในขณะที่เดียวกันการก่อตั้งระบบการเข้าหุ้น (a permanent
join-stock backing) ช่วยปลดปล่อยบริษัทให้รอดพ้นจากความยุ่งยากในทางการเงินได้

นโยบายของบริษัทในอินเดียยังได้เปลี่ยนแปลงอีกในระยะนี้ จากบริษัทที่รัก
สันติภาพกลายเป็นบริษัทที่หิวกระหายอำนาจและพยายามสร้างฐานะของบริษัทด้วยการแสวงหา
ดินแดน โดยเฉพาะในยามที่เกิดความวุ่นวายทางการเมืองในประเทศ เช่น สงครามที่ยืดเยื้อ
ระหว่างกองกำลังจักรวรรดิ (imperial forces) มาราธาและรัฐเคชข่านอื่น ๆ มาราธา
ผู้โจมตีที่เมืองสุรัตใน ค.ศ. ๑๖๖๔ และ ๑๖๗๐ รัฐบาลที่อ่อนแอของอุปราชาโมกุลในเบงกอลซึ่งต้อง
เผชิญภัยอันตรายทั้งภายในและภายนอก การที่โจรสลัดมาลาบาร์คอยรบกวน และความจำเป็นที่จะ
ต้องหาทางคุ้มกันนั้นทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น Gerald Aungier ผู้สืบต่อจาก
Sir George Oxenden ในฐานะเป็นผู้ช่วยการที่สุรัตและข้าหลวงแห่งบอมเบย์ ตั้งแต่ ค.ศ.
๑๖๖๔ ได้เขียนไปยัง Court of Directors ว่า "ถึงเวลาแล้วที่ท่านจะต้องจับดาบเข้าดำเนิน
กิจการทางการเมืองของท่าน" ในเวลาเพียง ๒-๓ ปี Directors ก็ลงมติเห็นชอบด้วยกับการ
เปลี่ยนแปลงนโยบายของบริษัทครั้งนั้นและได้มีจดหมายไปถึงผู้เป็นหัวหน้าที่มีทราสในเดือนธันวาคม
ค.ศ. ๑๖๘๗ มีใจความว่า "ให้สถาปนาอำนาจทางการเมืองและอำนาจทางทหารและให้หา

รายได้ให้ได้จำนวนมหาศาลเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิ่งส่งประการดังกล่าว...ซึ่งอาจจะได้เป็นฐานสำคัญที่
ปลูกฝังไว้อย่างดี เพื่อคุ้มครองอาณาจักรอังกฤษในอินเดียในเวลาต่อไปข้างหน้า Sir Josiah
Child ผู้ซึ่งมีบทบาทเด่นในกิจการของบริษัทในสมัยสัจวัตสมัยหลัง เป็นผู้รับผิดชอบสำคัญสำหรับ
นโยบายใหม่นี้ แม้ว่าเขาจะไม่ใช่เป็นคนต้นคิดเรื่องนี้ก็ก็ตาม เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวนี้
ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1688 Sir John Child ผู้มองได้ส่งกองเรือตัดเส้นทางคมนาคม
ของเมืองบอมเบย์ และเมืองท่าต่าง ๆ ของราชวงศ์โมกุลบนชายฝั่งตะวันตก เข้ายึดเรือโมกุล
หลายลำ และกับตันเรือของเขาไปยังทะเลแดงและอ่าวเปอร์เซียเพื่อไปขัดขวางการเดินทางไป
แล้วงบุญที่เมกกะ แต่อังกฤษประมาทกองกำลังของจักรวรรดิโมกุล ซึ่งยังคงเข้มแข็งและสามารถ
ปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ในที่สุด Sir John Child ต้องขอ พระราชทานอภัยโทษพระเจ้า
โอรังเจิบ ซึ่งพระองค์ก็ยินดี (ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1690) และยังให้ออกใบอนุญาตให้
อังกฤษทำการค้าได้ เมื่ออังกฤษตกลงยินยอมที่จะคืนเรือโมกุลทั้งหมดที่ยึดไปและยินยอมจ่ายเงิน
หนึ่งล้านห้าแสนรูปีเป็นการชดเชย

ในเบงกอล เมื่อไม่สามารถซื้อสินค้าประเภทวัตถุดิบใกล้เคียงได้อีกต่อไปแล้ว แต่
อาจหาได้จากที่ที่อยู่ไกลออกไป บริษัทต้องยินยอมจ่ายภาษีอากรให้แก่ด่านศุลกากรหลายแห่งและ
ให้แก่การเรียกร้องที่นำราคาของพวกเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ใน ค.ศ.1651 สุลต่านสุลตา (Sultān
Shujā) อนุญาตให้บริษัทมีสิทธิในการทำการค้าโดยให้ตอบแทนจ่ายภาษีอากรมูลค่า 3000 รูปีต่อปี
ออกใบอนุญาตเพิ่มเติมใน ค.ศ.1656 โดยมีนโยบายว่า "สถาดิจการค้าของบริษัทอังกฤษจะไม่
ได้รับความเดือดร้อนจากการเรียกร้องค่าภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากสินค้าขาเข้าหรือขาออก
ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งทางบก หรือทางน้ำ และสินค้าของบริษัทจะไม่ถูกเปิดตรวจ และบังคับ
แต่อย่างใด สินค้าเหล่านั้นจะผ่านไปถึงที่ใด ๆ ได้ทั่วประเทศ แต่สามารถซื้อและขายได้โดย
เสรีและไม่ต้องมีส่วนใดขวางแต่อย่างใด" แต่ผู้สืบทายาทต่อจากสุลต่าน สุลตา ไม่พิจารณาข้อ
อนุญาตที่จะเพิ่มเติมเข้าไปและได้เรียกร้องให้อังกฤษผู้ซึ่งมีกิจการการค้าขายใหญ่โตจะต้องจ่าย
ภาษีอากรเหมือนกับพ่อค้าชาวอินเดีย ๆ บริษัทได้รับอนุญาตโดยกฤษฎีกาจากชาฮิสตา ยาน (Shāista

Khān) ใน ค.ศ.1672 โดยอนุญาตให้ยกเว้นการเสียภาษี และพระเจ้าโอรังเซปได้ออก
กฤษฎีกาใน ค.ศ.1680 "โดยมีคำสั่งว่าห้ามผู้ใดทำร้ายหรือรบกวนคนของบริษัทในเรื่องภาษี
ศุลกากรและห้ามขัดขวางการค้าของบริษัท และมีคำสั่งอีกว่า ภาษีอังกฤษนอกจากจะต้องเสียค่า
ภาษีศุลกากร 2% จากสินค้าแล้ว จะต้องจ่าย $1\frac{1}{2}$ jezia หรือระบุการอีกด้วย ทั้ง ๆ ที่
กฤษฎีกาดังกล่าวเหล่านี้ ตัวแทนของบริษัทในทุก ๆ แห่ง เช่น บอมเบย์ มัทราส และเบงกอล
ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเรียกร้องจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรของท้องถิ่นได้ และสินค้าของบริษัทก็มัก
จะถูกปิดริบอยู่บ่อย ๆ

บริษัทซึ่งตัดสินใจที่จะใช้กำลังเข้าคุ้มครอง ซึ่งคิดว่ามีความจำเป็นต้องสร้างบ้อม
ค่ายคุ้มครองสถานีการค้าที่ฮุกลี ความบาดหมางได้เกิดขึ้นระหว่างโมกุลกับชาวอังกฤษเมื่อคราว
อังกฤษเข้าปล้นฮุกลีในเดือนตุลาคม ค.ศ.1686 ฮิลลี (Hijli) และบ้อมค่ายของโมกุลที่
บาลาฮอร์ก็ถูกโจมตีโดยอังกฤษด้วยเหมือนกัน ชาวอังกฤษถูกขับไล่ออกจากฮุกลี และพากันอพยพหนี
ไปอยู่ที่เกาะร้างที่บริเวณปากแม่น้ำซึ่งตัวแทนชาวอังกฤษที่เฉลียวฉลาดชื่อ Job Charnock ได้
ปิดการเจรจาด้วย ซึ่งการเจรจานั้น ทำให้อังกฤษไม่อาจหันกลับไปยังสุตานุติ (Sutanuti)
ในฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ.1687 ได้อีก แต่ความบาดหมางได้เกิดขึ้นใหม่อีกในรุ่งขึ้นเมื่อลอนดอน
ส่งกองทัพอเรือมาภายใต้การบังคับบัญชาของกัปตัน William Heath โดยได้รับคำสั่งให้มายึด
ฉัตตะกอง (Chittāgong) แต่ท่านผู้บังคับการกลับปฏิบัติการณ์เหลวจึงต้องไปพักการอยู่ที่
ที่มัทราส

การกระทำที่ไม่ฉลาดของอังกฤษได้ บุติลงเมื่อผู้ช่วยราชการและสภาแห่งบอมเบย์ได้
ทำสัญญาเป็นไมตรีสัญญากับจักรพรรดิโมกุลใน ค.ศ.1690 Job Charnock เดินทางกลับไป
ยังเบงกอลในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1690 และตั้งสถานีการค้าของอังกฤษขึ้นที่สุตานุติ นี่เป็นการ
วางฐานแห่งเมืองหลวงในอนาคตของอังกฤษในอินเดีย เปียกัวแรกในการตระหนักถึงคำทำนาย
เพียงแห่งหนึ่งแห่งปี ค.ศ.1687" ภายใต้คำบัญชาของจักรพรรดิโมกุล อิบราฮิม ข่าน

(Ibrāhīm Khān), ผู้สืบต่อจากชา อัสตา ข่าน (Shāista Khān) ในรัฐบาลของเบงกอล ได้ออกกฎหมายในเดือนธันวาคม ค.ศ.1691 โดยอนุญาตให้อังกฤษได้รับการยกเว้นจากการจ่ายภาษีศุลกากรในเมื่อได้จ่ายเงินเป็นจำนวน 3000 รูปีต่อปีแล้ว อันเนื่องมาจากกบฏของ โสภาล สิงห์ (Sobhā Singh) ผู้เป็นเจ้าของที่ดิน (zamindār) ในท้องที่พุทธวรัม (Burdwāl) อังกฤษได้ร้องเรียกขอสร้างป้อมค่ายป้องกันสถานีการค้าแห่งใหม่ใน ค.ศ.1696 และใน ค.ศ.1698 ชาวอังกฤษได้รับอนุญาตให้เป็นเจ้าของที่ดิน (zamindārī) ของหมู่บ้าน 3 แห่งคือ ลูตานุตี กะลิกาทะ (Kalikātā) (Kalighata = Calcutta) และโควินทปุระ (Govindapur) โดยจ่ายเงิน 1,200 รูปีให้กับเจ้าของที่ดิน ใน ค.ศ.1700 สถานีการค้าของอังกฤษหลายสถานีได้ตั้งขึ้นในเบงกอลภายใต้การควบคุมของผู้ชำนาญการและสถานีสร้างอื่นในเขตที่ป้อมค่ายคุ้มครองซึ่งภายหลังให้ชื่อว่า Fort William โดย Sir Charles Eyre เป็นผู้ชำนาญการคนแรกของ Fort William ฐานะของบริษัทในเบงกอลจะค่อนข้างแปลกทีเดียว ทั้งนี้เพราะบริษัทเข้าปกครองบอมเบย์ในนามของจักรพรรดิอังกฤษ เจ้าอินเดียไม่สามารถที่จะมีอำนาจตัดสินคดีได้ในบอมเบย์ (jurisdiction) ที่มีทราลอำนาจของบริษัทอื่นอยู่กับความยินยอมของผู้ปกครองชาวอินเดียและยังขึ้นอยู่กับกฎบัตรของฝ่ายอังกฤษด้วย สำหรับในเบงกอลที่มาแห่งตำแหน่งของบริษัทจะเด่นชัดกว่าที่อื่น" บริษัทมีอำนาจเหนือประชาชนชาวอังกฤษก็เพราะกฎหมาย และกฎบัตร แต่มีอำนาจเหนือประชาชนชาวอินเดียก็ตรงที่ว่าบริษัททำหน้าที่เป็นเจ้าของที่ดิน (zamindār)

ความรุ่งโรจน์ของบริษัทในรัชสมัยของพระเจ้าชาร์ลส์และพระเจ้าเจมส์ที่ 3 ทำให้พวกคู่แข่งศัตรูเกิดอิจฉา ริษยา ผู้ซึ่งไม่พอใจการที่บริษัทได้อภิสิทธิ์ในการผูกขาดการค้าภายหลังการปฏิวัติใน ค.ศ.1688 ซึ่งการปฏิวัติครั้งนั้นได้ให้อำนาจแก่พวก Whigs พรรค Whigs ถูกคัดค้านจากสมาคมพ่อค้า (a body of traders) ผู้ซึ่งเป็นมิตรกันดีกับรัฐบาลเก่า เขาให้ความช่วยเหลือแก่พ่อค้าเอกชน (private traders) ใน ค.ศ.1694 House of Commons ได้ออกมติที่ว่าประชาชนของอังกฤษทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะทำการค้ากับอินเดีย เว้นเสียแต่ว่า

จะถูกห้ามตามพระราชบัญญัติ ใน ค.ศ.1698 ออกกฎหมายตั้งบริษัทขึ้นใหม่โดยให้เป็นบริษัทที่ถูก
จัดระเบียบแบบแผนเอาไว้ บริษัทที่จัดระเบียบใหม่มีชื่อเรียกว่า "General Society" และ
บริษัทเดิมก็มาร่วมด้วยในฐานะเป็นสมาชิกตั้งแต่ ค.ศ.1707 ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการค้าใน
อินเดียไว้ ในขณะที่เดียวกันมีสมาชิกอีกจำนวนมากได้รวมมือกันออกทุนร่วมกับตั้งบริษัทใหม่ซึ่งมีชื่อ
ว่า "English Company of Merchants" ทั้ง ๆ ที่มีความยุ่งยากในเรื่องเงิน บริษัท
แห่งใหม่ก็กลายเป็นคู่แข่งที่น่ากลัวของบริษัทเก่า และได้ส่ง Sir William Norris เป็นทูตไป
ยังราชสำนักของพระเจ้าโอรังเซปเพื่อไปขออนุญาตสิทธิ์ในการค้าของบริษัทแห่งใหม่ได้ แต่คณะทูตผู้
กลับปฏิบัติงานล้มเหลว เนื่องจากได้รับความกดดันบางประการจากคณะรัฐมนตรี บริษัททั้งสองจึง
ตัดสินใจหันมารวมกันใน ค.ศ.1702 บริษัททั้งสองได้ชื่อใหม่ว่า "The United Company of
Merchants of England Trading to the East Indies" และการวิวาทเพื่อล้างผลาญ
กันก็ยุติลงนับตั้งแต่นั้นมา บริษัท United Company ได้รับอำนาจผูกขาดถูกต้องตามกฎหมายโดย
ไม่มีผู้ใดกล้าแตะต้องจนกระทั่ง ค.ศ.1793

การขยายตัวทางการค้าและอิทธิพลของบริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออกในอินเดียใน
ระหว่าง 40 ปี แรกของคริสต์ศตวรรษที่ 18 นั้นยังอุบายแบบและค่อยเป็นค่อยไปอยู่ทั้ง ๆ ที่
ความยุ่งยากทางการเมืองเกิดขึ้น ซึ่งความยุ่งยากนั้นไม่รุนแรงนัก เป็นอุปสรรคเพียงเล็กน้อย และ
สามารถเอาชนะได้อย่างง่ายดาย เหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดในชีวิตค้าสตร์ของบริษัทในระหว่างนี้คือ
การส่งคณะทูตของบริษัทไปยังราชสำนักโมกุลใน ค.ศ.1715 เพื่อไปขออนุญาตสิทธิ์ในการค้าทั่ว
อาณาเขตที่เป็นของโมกุลและบางหมู่บ้านรอบ ๆ กัลกัตตา การดำเนินงานจากกัลกัตตาโดย
John Surman และ Edward Stephenson เป็นผู้ช่วย William Hamilton ทำหน้าที่
เป็นคัลยแพทย์และชาวอาร์มีเนียน ชื่อ กวาฮา เซอร์ฮัด (Khwāja Serhud) ทำหน้าที่เป็น
ล่าม Hamilton สามารถทำการเยียวยารักษา พระศุกรพรรดิฟาร์รูคฮิยาร์ (Farrukhiyar)
พ้นจากโรคร้ายได้สำเร็จ และพระองค์ก็พอใจชาวอังกฤษจึงออกกฤษฎีกา ยินยอมตามคำร้องขอ
ของอังกฤษและมีคำสั่งให้ข้าหลวงมณฑลคอยสังเกตการณ์พวกอังกฤษด้วย ดังนั้นอิทธิพลในการทำ

การค้าของอังกฤษในเบงกอลคือได้รับการยกเว้นจากการเสียภาษีอากรทุกประเภท และการต้องจ่ายเพียง 3000 รูปีต่อปีได้รับการยืนยันอีกครั้งหนึ่ง อังกฤษได้รับอนุญาตให้เข้าดินแดนเพิ่มเติมอีกโดยรอบเมืองกัลกัตตา ภูมิภาคอื่นเดิมที่ได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรตลอดอาณาเขตไฮเดอราบัด (Hyderābād) ยังคงปฏิบัติอยู่ อังกฤษเพียงแต่จ่ายค่าเช่าสำหรับมัทราสเท่านั้น อังกฤษได้รับการยกเว้นจากการจ่ายค่าภาษีศุลกากรที่ลุ่มต่ำซึ่งก่อนหน้านี้จะต้องจ่าย แต่อังกฤษต้องตอบแทนโดยจ่ายเงินปีให้กับรัฐบาลโมกุลคือ 10,000 รูปีต่อปี และเหรียญของบริษัทที่ผลิตขึ้นที่บอมเบย์นั้นได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ทั่วไปในอาณาจักรของโมกุล

ในเบงกอล มุรชิด กุลี จาฟาร์ ข่าน (Murshid Qulī Jāfar Khān) เป็นข้าหลวงที่เข้มแข็งและมีความสามารถได้คัดค้านการอนุญาตให้อังกฤษเข้าที่ดินเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม ฤทธิกาที่ออกในระหว่าง ค.ศ. 1716-17 ก็ได้ให้สิทธิในด้านอื่น ๆ และยังคงประโยชน์ให้แก่อังกฤษเป็นจำนวนมหาศาล ได้รับการกล่าวอย่างเหมาะสมโดย Orme ในฐานะเป็น Magna Charta of the Company การค้าของบริษัทในเบงกอลค่อย ๆ เจริญรุ่งเรือง ทั้ง ๆ ที่มักจะถูกขู่เข็ญบังคับจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอยู่บ้างเป็นครั้งเป็นคราว กัลกัตตาได้มีความสำคัญเพิ่มขึ้นจนกระทั่งใน ค.ศ. 1735 มีประชากรถึง 100,000 คน และการขนส่งสินค้าของบริษัทกับท่าเรือในระหว่าง 10 ปี ภายหลังจากที่คณะทูตเดินทางมาเมื่อ ค.ศ. 1715 ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 10,000 ตันต่อปี

เป็นเวลาประมาณ 18 ปีภายหลังจากที่ฟาร์รุกฮียาร์ ออกกฤษฎีกา การค้าของบริษัทอังกฤษบนชายฝั่งตะวันตกได้รับความยุ่งยากจากการทะเลาะวิวาทระหว่างพวกมาราราและพวกโปรตุเกส และการทำลายล้างผลาญของกัปตันมาราราที่มีชื่อเสียงคือ ข่านโฮลี แอนเกรีย (Kānhojī Angria) ผู้มีอิทธิพลบริเวณชายฝั่งระหว่างบอมเบย์และกัวจากที่นั่น 2 แห่งคือ เฆอเรีย (Gheria) (or Vijayadrug) และสุวารนดรุกข์ (Suvarndrug) ในสมัยรัฐบาลของ Charles Boone ตั้งแต่ ค.ศ. 1715 ถึง 1722 ได้สร้างกำแพงล้อมรอบบอมเบย์ และ

ติดต่อของบริษัทยิ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้น เพื่อป้องกันสถานีการค้าและคุ้มครองการค้าต่อต้านกับ กองเรือศัตรูที่จะมาทำร้าย หลังจากนั้นอีก 18 ปี การค้าของบริษัทในบอมเบย์ก็เพิ่มขึ้น กำสร้างทางทหารได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งขึ้นกว่าเดิม และบอมเบย์มีประชากรถึงประมาณ 70,000 คน ใน ค.ศ.1744 แม้ว่ากัปตันเรือชาวมารารายังคงไม่ได้รับการปราบปรามให้สิ้นสุดก่อนปี 1757 อังกฤษได้ทำสนธิสัญญากับมารารานใน ค.ศ.1739 และเป็นพันธมิตรกับเปชวา จและโคมตีพวก Angrias/Commodare James เข้ายึดได้สุวรรณภูมย์ ใน ค.ศ.1755 และใน 1757 Clive และ Watson ก็ยึดได้เมืองหลวงของมณฑลคือ เมืองเซอเรีย ที่มัทราสก็เช่นกัน อังกฤษก็ยังคงดำเนินการค้าด้วยวิธีสันติต่อไป โดยผูกความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทั้งกับ Nawāb of the Carnatic และสุภาพัฒนแห่งเคตข่าน ใน ค.ศ.1717 อังกฤษก็ได้เป็นเจ้าของเมือง 5 เมือง ใกล้ กับมัทราส ซึ่ง Thomas Pitt ย้ายหลวงแห่งมัทราสในระหว่าง ค.ศ.1698-1709 เป็นผู้ได้รับมาจากนาوابแห่งคานาดิกใน ค.ศ.1708 และใน ค.ศ.1734 อังกฤษก็ยังได้ Vepery และหมู่บ้านเล็ก ๆ อีก 4 หมู่บ้านด้วย

10.5 บริษัทฝรั่งเศสอินเดียตะวันออกและอินเดียของฝรั่งเศส⁷

แม้ว่าการเดินทางไปยังตะวันออกจะเร้าใจชาวฝรั่งเศสอยู่แต่ ชาวฝรั่งเศสกลับเป็น ชาวยุโรปชาติสุดท้ายที่เข้ามาแย่งชิงการค้าในตะวันออกกับบริษัทยุโรปอื่น ๆ อย่างไรก็ตามบุคคลสำคัญเช่น Henry IV, Richelieu และ Colbert ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการค้า ในตะวันออกด้วยกันทั้งสิ้น ด้วยคำแนะนำของ Colbert *Compagnie des Indes Orientales* ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1664 แม้ว่าบริษัทฝรั่งเศสจะตั้งขึ้นและได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐก็ตาม ความเคลื่อนไหวของบริษัทฝรั่งเศสก็ไม่ไต่ผลดี ทั้งนี้เพราะบริษัทได้สูญเสียเงินทองไปเป็นอันมาก ในความพยายามที่จะยึดเอามาดากัสการ์ซึ่งเป็นดินแดนที่ชาวฝรั่งเศสได้เข้าไปอยู่แล้ว มาเป็น อาณาเขต แต่ใน ค.ศ.1667 มีการส่งกองทหารไปตีโดยมาจากฝรั่งเศสโดยตรงภายใต้ผู้บังคับ การคือ Francois Caron ผู้ซึ่งมี Marcara ซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองแห่ง Ispahān ล่ถาพการค้า

แห่งแรกของฝรั่งเศสตั้งขึ้นที่สุรัตใน ค.ศ.1668 โดย Francois Caron และ Marcara ก็ประสบความสำเร็จในการก่อตั้งสถานีการค้าฝรั่งเศสได้อีกแห่งหนึ่งที่มาลัคัสบัตัม ใน ค.ศ. 1669 โดยการได้รับอนุญาต (สิทธิบัตร) จากผู้ล่อต๋านแห่งโกลดุดดา ใน ค.ศ.1672 ฝรั่งเศสได้ยึดได้ San Thomé ซึ่งอยู่ใกล้กับมัทราส แต่ในปีต่อมา นายพลชื่อ De la Haye ถูกโจมตี พ่ายแพ้ไปโดยกองกำลังของผู้ล่อต๋านแห่งโกลดุดดา ร่วมกับดัตช์และถูกบังคับให้ทำสัญญายอมแพ้และ สละเมือง San Thomé ให้กับดัตช์ไป ในขณะที่เดียวกัน ใน ค.ศ.1673 Francois Martin และ Bellanger de Lespinay ผู้เป็นอาลาลัมครคนหนึ่งไปพร้อมกับ Admiral De la Haye ก็ได้รับหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งจากข้าหลวงมุสลิมแห่งวาสิโกณฑุระ (Valikondapuram) ดังนั้นการวางรากฐานของ Pondicherry จึงเป็นไปอย่างสุภาพที่สุด Francois Martin ผู้ซึ่งรับผิดชอบต่อเขตนี้ ตั้งแต่ ค.ศ.1674 ก็ได้พัฒนาเขตนี้ให้เป็นเขตที่มีความสำคัญ โดยใช้ ความกล้าหาญส่วนตัว ความเพียรพยายามและการใช้วิธีการทางทูต ท่ามกลางเสียงปะทะของ อาวุธและเสียงกักกองของอาณาจักรที่กำลังจะล่ม ในเบงกอล นาวับ ชาอิสตา ย่าน ได้ให้ที่แก่ ฝรั่งเศสแล้วใน ค.ศ.1674 ซึ่ง ณ ที่นั้น ฝรั่งเศสได้ตั้งสถานีการค้าที่มีชื่อเสียงที่ฉันทนคร (Chandernagore) ใน ค.ศ.1690-1692

การแย่งขันระหว่างดัตช์ (ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษ) และฝรั่งเศสทำให้มี อิทธิพลต่อฐานะของอังกฤษในอินเดีย ดัตช์ยึดเอา Pondicherry ใน ค.ศ.1693 แต่ต้องคืนให้ กับฝรั่งเศสตามสนธิสัญญา Treaty of Ryswick ใน ค.ศ.1697 Martin ก็เข้ารับหน้าที่ รับผิดชอบเขตนี้อีก และได้มาความรู้เรื่องมาอีกจนกระทั่ง เมื่อตอนที่เขาตายมีประชากรถึง ประมาณ 40,000 คน ใน ค.ศ.1706 เมื่อเปรียบเทียบกับกัลกัตตาซึ่งมี 22,000 คน ในปี เดียวกัน แต่ฝรั่งเศสสูญเสียอิทธิพลในที่อื่น ๆ และสถานีการค้าที่บัตัม สุรัต และมาลัคัสบัตัมถูก ทอดทิ้งเมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 และในขณะที่บริษัทฝรั่งเศสก็เริ่มตกต่ำลงและจนกระทั่ง ค.ศ.1720 ฐานะย่ำแย่ลงถึงขนาดขายใบอนุญาตให้กับบริษัทอื่น ๆ ในบรรดาข้าหลวงแห่ง Pondicherry ซึ่งปกครองอยู่ระหว่าง ค.ศ.1707-1720 ไม่มีข้าหลวงคนใดที่ดำเนินรอยตาม

นโยบายที่เข้มแข็งและเฉลียวฉลาดของ Martin เลย แต่เนื่องจากได้ฟื้นฟูก่อตั้งบริษัทขึ้นใหม่ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1720 ในนามของ "Perpetual Company of The Indies" และได้นำความไม่สงบมาอีกครั้งภายใต้การบริหารงานของ Lenoir และ Dumas ระหว่าง ค.ศ.1720 และ 1742 ฝรั่งเศสได้ยึดครอง Mauritius ใน ค.ศ.1721 มเห (Māhé) บนฝั่งมาลาบาร์ ใน ค.ศ.1725, และ Karikal ใน 1739 เป้าหมายของฝรั่งเศสระหว่างนี้คือ ทางการค้าแต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีพฤติการณ์อันใดของ Lenoir หรือ Dumas ที่ทำให้เราเชื่อมั่นว่าฝรั่งเศสเข้าไปพัวพันเรื่องการเมือง อย่างไรก็ตาม ลัทธิการค้าก็มีป้อมค่ายป้องกัน แต่วัตถุประสงค์เบื้องต้นก็เพื่อป้องกันการคุกคามของดัตช์และอังกฤษ และแม้ว่าจะมีการระดมพลก็ทำไว้เพื่อการป้องกันเท่านั้น ภายหลังจาก ค.ศ.1742 เริ่มเข้าไปพัวพันทางการเมือง และ Dupleix ได้เริ่มสร้างจักรวรรดิฝรั่งเศสในอินเดีย ซึ่งก็กำลังทำทาบกับอังกฤษอยู่

---

¹Percival Spear, A History of India, Vol. 11 (England : Penguin Books, 1973), p.62. *

²Majumdar, and others, An Advanced History of India, p. 624.

³Spear, op. Cit., p.64.

⁴Majumdar, op. cit., p. 625.

⁵Ibid., pp. 625-8.

⁶Ibid., pp. 628-35.

⁷Ibid., pp. 635-6.
